

УДК 021.7:004.738.1

DOI: 10.32840/cru2219-8741/2022.1(49).13

Н. М. Лебідь

кандидат філологічних наук
доцент кафедри видавничої справи та редагування
e-mail: lebidnatalia2019@gmail.com, ORCID: 0000-002-7227-6597
Запорізький національний університет
вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна, 69600

Н. В. Романюк

кандидат філологічних наук
доцент кафедри видавничої справи та редагування
e-mail: romaniuk971@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5667-1183
Запорізький національний університет
вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна, 69600

САЙТ БІБЛІОТЕКИ ЯК ЗАСІБ ІНФОРМУВАННЯ ПРО МІЖНАРОДНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Мета дослідження – виявити особливості засобів інформування вебсайту бібліотеки про її міжнародну діяльність. Завдання: аналіз вебсайту на предмет визначення його типу, внутрішньої структури, навігаційних елементів; виділення специфіки засобів інформування: тип контенту, наявність зовнішньої переліковки й управління зв'язком із клієнтами.

Методологія дослідження. Застосовано метод контент-аналізу (при вивченні змістового, тематичного наповнення вебсайту), а також аналізу (при вивченні наукової літератури за темою, аналізі навігаційних елементів, візуалізації ресурсу тощо), синтезу й індукції (при верифікації даних і формулюванні висновків).

Результати. Досліджено вебсайт бібліотеки, зокрема його засоби інформування про міжнародну діяльність установи. З'ясовано, що він є інформаційним порталом. Виявлено, що головна сторінка містить усі компоненти, яких вимагає вебкомунікація: шапку, фреймове розміщення змістових блоків, меню сайту, підвал. Гіпертекстуальність і візуалізація – її основні ознаки.

Інформація про пріоритетні напрями діяльності бібліотеки подана в розділі «Про бібліотеку». У межах міжнародної співпраці функціонують «Центр “Вікно в Америку” Zaporizhzhia Window on America & Makerspace» і Центр «Мова. Культура. Німеччина». Контент змістовий, містить фактичні дані, однак відсутні мультимедіа, гіпертекстуальність і інтерактивність.

Матеріал з розділу «Події» виділяється інтерактивністю (можливість коментування, оцінювання), гіпертекстуальністю (є внутрішня переліковка). Сайт вирізняється повним набором засобів інформування: контекстом, навігаційними й інтерактивними елементами.

Новизна. Зроблено спробу проаналізувати вебсайт бібліотеки, зокрема його засоби інформування про міжнародну діяльність установи, а також виділити особливості їхнього застосування.

Практичне значення. Результати можуть бути використані в подальших наукових дослідженнях. Окремі аспекти будуть корисними студентам спеціальностей «Журналістика» і «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Ключові слова: вебсайт бібліотеки, засоби інформування, інформаційний портал, міжнародна діяльність, бібліотека.

I. Вступ

У період активної комп'ютеризації та інформатизації суспільства практично всі сфери життєдіяльності людини набувають нових форм існування: автоматизованої, віртуальної, онлайнної тощо. Споживачі інформації прагнуть отримувати новини, повідомлення якомога швидше та без докладання зусиль. І тут на допомогу приходить такий канал оперативного сповіщення, як інтернет, де все активніше виникають нові форми комунікації: онлайнні ЗМІ, сайти, соціальні мережі, блоги, електронні видання тощо. Сучасні виклики часу не обійшли й бібліотеки, які вимушені розширювати спектр наданих послуг і можливості доступу до актуальної інформації про свою діяльність. Найважливішим завданням бібліотеки щодо інформаційного забезпечення наукової, освітньої, дозвільної й соціокультурної діяльності стало створення принципово нових видів інформаційних ресурсів, організація доступу до віддалених і локальних джерел інформації. Важливим таким ресурсом є офіційний сайт бібліотеки як засіб масової комунікації, оскільки він

сприяє популяризації різних видів її діяльності, презентації її здобутків, а також містить інформаційно-бібліотечну базу, анонси запланованих заходів, дозволяє надати послуги в режимі он-лайн, що, зі свого боку, підвищує престиж бібліотеки й залучає ширшу аудиторію до співпраці. Перевагами сайту є те, що він задовольняє інформаційні потреби дистантних користувачів, працює в режимі реального часу, візуалізує текст.

Бібліотечний сайт як об'єкт наукового дослідження був у центрі уваги багатьох учених (В. Білоус [1], О. Грогуль [2], В. Лук'яненко [4], С. Охтень [6], Л. Трачук [10; 11], S. Pareek, D. K. Gupta [12] та ін.). Так, С. Охтень під бібліотечним сайтом розуміє образ реальної установи з високим рівнем комфортності та інформаційних можливостей в електронному (віртуальному) світі, а за основні його функції вважає інформативну, сервісну, маркетингову й комунікаційну [6]. О. Грогуль [2], Л. Трачук [11] аналізували функціонування вебсайтів саме обласних універсальних бібліотек. Ментальні та концептуальні моделі бібліотечних вебсайтів вивчала Л. Трачук [10], а В. Лук'яненко серед основних завдань сайту бібліотеки виділяє такі:

- оперативне інформування зовнішніх користувачів про діяльність бібліотеки, забезпечення безперервного й повного доступу до інформації;
- вивчення інформаційних потреб відвідувачів сайту. Такі сервіси, як «віртуальна довідка», «запитання-відповідь», блоги, форуми, зарекомендували себе як ефективні інструменти спілкування з відвідувачами, як засоби задоволення інформаційних потреб і залучення нових користувачів;
- розвиток професійного співробітництва в різних сферах діяльності;
- формування іміджу бібліотеки як сучасного інформаційного центру [4].

Отже, сайти бібліотек є важливою складовою загальної інформаційної системи, що висуває нові вимоги до підготовки спеціалістів, які б могли займатися не лише технічним забезпеченням вебресурсу (фахівці програмної інженерії), а й використовувати онлайн-платформу як засіб інформування суспільства (контент-редактор, редактор мультимедійного контенту, редактор соціальних мереж). Об'єктом інформаційного забезпечення сучасної бібліотеки є не лише архівна матеріальна складова (наукова, навчальна, довідкова та інша література), а й соціокультурна й міжнародна діяльність. Зосередимо свою увагу на понятті «міжнародна діяльність бібліотеки», оскільки це є предметом нашого дослідження, що зумовлено євроінтеграційним курсом України.

Серед учених, які висвітлюють міжнародне бібліотечне співробітництво, виділяємо праці В. Медведєвої, О. Шендрик [3], Д. Ніколаєва [5], Л. Прокопенко [7] та ін. Авторки монографічного дослідження В. Медведєва та О. Шендрик розглядають міжнародну співпрацю бібліотек як «цілісну систему взаємопов'язаних напрямів діяльності бібліотек із зарубіжними партнерами, спрямовану на вирішення функціональних завдань якісного, ресурсного забезпечення та обслуговування користувачів, запозичення кращого досвіду задля ефективної реалізації державної політики України у сфері інформатизації, але й на корпоративне вирішення глобальних інформаційно-комунікаційних проблем світового співтовариства» [3, с. 8]. Л. Прокопенко висловлює одну з основних думок та вважає, що таку діяльність можуть проводити урядові й неурядові організації, установи, заклади, групи осіб чи окрема особа у двох і більше країнах для сприяння розвитку бібліотечно-інформаційного обслуговування, бібліотечної справи й бібліотечної професії загалом на взаємовигідних засадах [7]. Міжнародну взаємодію бібліотек як процес встановлення, закріплення й підтримки партнерських взаємозв'язків між бібліотеками різних країн трактує Д. Ніколаєв [5].

Користувачі послугами бібліотек в умовах пандемії дізнаються про найпоширеніші форми її діяльності переважно з вебсайтів. Однак досі залишаються невирішеними питання місця вебресурсу в інформаційній кампанії саме бібліотеки (розвиток дистанційного обслуговування технічними засобами електронних комунікацій та створення електронних бібліотек не враховують вебсайт як окремий вид комунікації), видової характеристики сайтів бібліотек (доцільність використання сайту як вебпорталу, корпоративного або інформаційного ресурсу), а також способів інформатизації про міжнародну діяльність на сайті (внутрішня або зовнішня перелінокка). Актуальність вивчення особливостей інформування про міжнародну діяльність Запорізької обласної універсальної наукової бібліотеки (далі ЗОУНБ) зумовлена тим, що Україна входить в один інформаційний простір з ЄС і повинна послуговуватися європейськими стандартами, та активною фазою пандемії, яка перевела життя суспільства на дистанційні форми.

II. Постановка завдання та методи дослідження

Мета дослідження – виявити особливості засобів інформування вебсайту бібліотеки про її міжнародну діяльність. Завданнями є: аналіз вебсайту ЗОУНБ на предмет визначення його типу, внутрішньої структури, навігаційних елементів; виділення специфіки засобів інформування: тип контенту, наявність зовнішньої перелінокки й управління відносинами з клієнтами.

Дослідження передбачало застосування методу контент-аналізу (при аналізі змістового й тематичного наповнення сторінок вебсайту), а також методів: аналізу (при вивченні наукової літератури за темою, дослідженні й аналізі навігаційних елементів, візуалізації ресурсу тощо), синтезу й індукції (при верифікації даних і формулюванні висновків).

III. Результати

Звертаючись до аналізу вебсайту, зупинимось на таких його позитивних ознаках, як інтерактивність (полягає в можливості користувачів (читачів) активно вибирати потрібне за допомогою

електронної пошти, участі в опитуваннях, у формі чатів, розсилок новин тощо), мультимедійність (охоплює різні форми передачі інформації (текст, фото, звук, відеосюжети, анімація) [8] і гіпертекстуальність (спеціальне посилання всередині тексту, під час вибору якого відбувається автоматичне переміщення до тієї частини документа, на яку вказує гіперпосилання) [9]. Саме на цих трьох базових критеріях вибудовується не лише дизайн майбутнього вебресурсу (тип сайту, його структура, наявність та вибір навігаційних елементів), а й змістовий його аспект (тип і вид контенту, внутрішня й зовнішня оптимізація).

Оскільки сайт розглядають як базу для налагодження й підтримки міжнародної діяльності ЗОУНБ, інформування читачів, він повинен бути орієнтованим на потреби користувача, а розташування всіх його графічних елементів має сприяти максимальній зручності послугоування ним. Так, згідно з функціональним навантаженням сайт бібліотеки належить до інформаційного порталу, оскільки більшість розділів (а саме 3 з 4) присвячена вербальному контенту про новини з певної сфери діяльності, тематичним публікаціям і детальному опису послуг, що надає власник вебресурсу. Логіка поєднання всіх змістових блоків і великого обсягу інформації передбачає продумування сторінок третього або четвертого рівня та вибудову внутрішньої структури сайту, яка в ЗОУНБ є деревоподібною. Так, з головної сторінки можна потрапити на одну зі сторінок другого рівня («Ресурси», «Сервіси», «Події», «Про бібліотеку»), а звідти – на сторінку третього рівня («Про Запорізький край», «Віртуальні виставки», «Анонси») і т. д.

Незважаючи на те, що тип і структура сайту стандартні, зовнішній вигляд його є унікальним. Головна сторінка вебресурсу є акцентним елементом, від якості її компонування залежить подальший успіх сайту. Так, посадкова сторінка передбачила всі компоненти, яких вимагає вебкомунікація, а саме: шапка, фреймове розміщення змістових блоків, меню сайту, підвал.

Шапка сайту містить базові споживачькі дані, логотип ресурсу, навігаційні елементи пошуку й меню сайту. Так, інформація про режим роботи бібліотеки «Відчинено. Закриється в 19:00» виділена дрібним шрифтом і світло-зеленим кольором, що відповідає загальній концепції сайту, однак не є вдалими поєднанням кольорів для читання (чорного та світло-зеленого). Під цим текстом подано логотип ЗОУНБ – у світло-зеленій рамці на чорному фоні графічне зображення розгорнутої книги, сторінки якої виділені голубим і жовтим кольорами, та повна назва бібліотеки білого кольору. Керувати послідовністю можна білими стрілками, що є зліва та справа горизонтально по центру сторінки. Швидкий перехід до основних тематичних розділів сайту забезпечує його меню, тобто список гіперпосилань на розділи. Розташоване воно горизонтально в шапці на цьому ж рівні: Головна, Сервіси, Ресурси, Події, Про бібліотеку, і є важливим компонентом сайту, оскільки користувач постійно звертає на нього увагу. При підсвічуванні з'являється перелік підрозділів, що поданий на світло-сірому тлі в прямокутній рамці. Так, обравши «Про бібліотеку», бачимо вибір із переліку «Історія», «Друзі», «Контакти». У правому верхньому куті – зображення лупи світло-зеленого кольору. Такий навігаційний елемент сприяє швидкому пошуку необхідної інформації. Зазначимо, що навігаційний елемент «зміна мови» відсутній, що не відповідає стратегії просування та налагодження міжнародних контактів. Шапка є постійною при переході на інші сторінки сайту. Оформлення яскраве, використані кольори – це чорний, відтінки зеленого й жовтий. Текст переважно сірого кольору на білому фоні.

Наступний блок – це динамічний фрейм, який інтерактивно подає інформацію про найбільш популярні підкатегорії сайту. На тлі чорного кольору з'являються анонси послуг бібліотеки: е-каталог, постав запитання бібліотекарю та про Запорізький край. Скролінг варіантів послуг супроводжується унаочненням, наприклад, запитай бібліотекаря – графічним зображенням відкритого ноутбука, а про наш край – віртуальною 3-D ілюстрацією острова Хортиця. Зауважимо, що вже на першому фреймі наявний елемент управління зв'язку з користувачами. Щоразу з'являється вікно зеленого кольору і з текстом на чорному фоні «Відкрити», клікнувши на яке переходимо на потрібну сторінку.

Нижче на головній сторінці у вигляді фреймової будови пропонують ознайомитися з віртуальними виставками й тематичними покажчиками, що виділені манжеткою на білому фоні, на якій ілюстрації у вигляді книг у футлярі, заголовки («Віртуальні виставки», «Тематичні покажчики») і підзаголовки («Краще один раз побачити» до виставок і «Ваш провідник у потоках інформації» до покажчиків). Є можливість перейти на сторінки послуг – кнопка світло-зеленого кольору з білим гіпертекстом «Відкрити».

Підвал сайту також наблизений до стандартизованого набору необхідних елементів. Тут виділені ті підрозділи, які не внесені до постійного меню сайту, але є потрібними в межах функціонального спрямування вебресурсу («Контакти», «Корисні лінки», «Розсилка», плашка з активними покликаннями на соціальні мережі).

Як бачимо, гіпертекстуальність і візуалізація – це основні ознаки головної сторінки сайту бібліотеки. Набір навігаційних елементів включає необхідні для будь-якого ресурсу пошук і меню. Отже, згідно з технічним оформленням аналізований вебсайт можна вважати базовим майданчиком для комунікації із читачами та потенційними партнерами.

Найпоширенішими засобами комунікації на сайті є насамперед контент, а також використання внутрішньої й зовнішньої оптимізації, що просуває вебресурс для індексації в Google, чим відкриває доступ до сайту не лише вітчизняним читачам. Беручи до уваги той факт, що ЗОУНБ є головною бібліотекою регіону, а тому має більше перспектив в аспекті співпраці з різного роду

підприємствами, контент-редакторам потрібно враховувати нові вимоги інтернет-комунікації та використовувати технології на вебсайті для інформування читачів про міжнародну співпрацю, щоб підвищити рівень довіри до закладу, а також покращити його імідж.

Про пріоритетні напрями діяльності ЗОУНБ дізнаємося в підрозділі «Історія» розділу «Про бібліотеку». Саме тут пропонують читачам ознайомитися з досягненнями бібліотеки за роками, де детально описують співпрацю закладу в межах міжнародних програм і грантових проєктів. Хоча, на нашу думку, таку важливу сферу варто було б виокремити в розділ чи підрозділ із заголовком «Міжнародна діяльність». Інформацію за 2021 р. на сайті не розміщено, тому в основу аналізу цього дослідження покладено дані звіту за 2019 і 2020 рр., оскільки відомості про міжнародну діяльність поширюють саме з 2019 р. Сайт спрямовує відвідувачів вдалим заголовком «Пріоритетні напрямки роботи у 2019 (чи 2020) році».

Головним засобом інформування про види міжнародної діяльності став набір текстових блоків, які відповідають вимогам до написання текстів в онлайн-мережі, а саме правилам сео-копірайтингу (набір ключових слів відповідної тематики, використання маркування та візуальних елементів), доповнення текстів інфографікою.

Виділимо пункт, що стосується міжнародної співпраці, а саме «Центр “Вікно в Америку” Zaporizhzhia Window on America & Makerspace». Наголосимо, що за 2020 р. текстовий блок є, на жаль, єдиним засобом комунікації, хоча матеріал попереднього періоду містив діаграму зі статистичними даними про проведені заходи, кількість відвідувачів тощо. Так, читачам нагадують про пандемію, в умовах якої кількість відвідувачів центру знизилася, проте більшість програм збереглася завдяки впровадженню нових методів роботи. Наприклад, першочергову роль відігравали віртуальні заходи, які проводилися на інноваційних онлайн-платформах, зокрема ZOOM та Google Meet. Користувачі центру мали можливість:

- отримувати *безкоштовні послуги з вивчення англійської мови* (міжнародний конкурс креативного письма «Write on!», клуби з вивчення англійської мови за участю волонтерів Корпусу миру США в Україні тощо);

- *підвищувати свій рівень медійної та інформаційної грамотності* (онлайн-зустріч із фахівцем з медіаграмотності Н. Островською «Фейки про коронавірус»; всеукраїнський брейн-ринг з медіаграмотності й протидії дезінформації від керівника проєкту «БезБрехні» О. Гороховського та ін.);

- *дізнаватися про нові програми академічних і культурних обмінів США* (програма академічних обмінів ім. Фулбрайта для студентів та викладачів від представника освітнього центру EducationUSA; зустрічі з випускниками програми обміну майбутніх лідерів FLEX).

Зауважують і на тому, що працівники центру регулярно підвищують свій професійний рівень, відвідуючи семінари й тренінги (міжнародний онлайн-семінар «Зелені бібліотеки»; тренінг з медіаграмотності від організаторів виставки плакатів «Data Control Center»), беручи участь в організованих Посольством США програмах професійного обміну (вебінар «Project Outcome: Оцінка ефективності бібліотечних послуг (досвід бібліотек США)»).

Протягом 2020 р. продовжувалася реалізація проєкту «Технічна студія Makerspace», мета якого – створення освітнього простору, де відвідувачі бібліотеки можуть здобувати прикладні технічні знання й отримувати практичні навички в майстерні з найсучаснішим обладнанням. Усього через карантинні обмеження було проведено 82 програми (Технічне конструювання. Робототехніка; CodeClub UA; Основи робототехніки та 3D-моделювання тощо), що суттєво менше, порівняно з 2019 р. (було реалізовано 225 програм).

Отже, інформація, подана на сайті, змістовна, містить фактичні дані, що свідчить про активну міжнародну співпрацю, незважаючи на пандемію. Однак жоден із важливих заходів не виділяється в тексті ні шрифтовими, ні нешрифтовими засобами. Хоч візуальний ряд є, як стверджує Л. Трачук, важливим чинником сприймання інформації, а його необхідно умовою є використання спеціальних знакових засобів, завдяки яким передача інформації стає можливою не тільки на рівні понять, але й на рівні образів. За таких умов вона стає більш доступною, легко сприймається» [10]. Відомо, що користувачі сайтів віддають перевагу все-таки візуалізованому тексту, навіть якщо це шрифтові, кольорові виділення, адже вони є засобом атракції, а відео чи світліни із заходів допомагають відчутти атмосферу, стати учасником подій. Також відсутній такий важливий засіб онлайн-просування, як перелінковка (покликання на внутрішні або зовнішні сторінки через гіперпосилання у вигляді текстових чи графічних об'єктів, що акцентувало б увагу читача та ранжувало подану статтю в пошуковикі Google). Виграв би сайт і при застосуванні інтерактивності, що реалізується у формі чатів, коментарів, опитувань, рейтингів тощо, які в цій частині сайту відсутні.

Наступним проєктом міжнародної співпраці, про який дізнаємося із цієї самої сторінки вебсайту бібліотеки, є діяльність Центру «Мова. Культура. Німеччина». Його мета – популяризація вивчення німецької мови. Тут повідомляють про те, що у 2020 р. центр провів 70 заходів, використовуючи сучасні форми комунікації (сайт, соціальні мережі) (у 2019 р. – 143). Користувачів інформували про головні культурні події й освітні можливості, знайомили з новими надходженнями, із цікавими та унікальними виданнями фонду, презентували книжкові виставки, присвячені видатним пам'ятним датам. Мешканці міста й області мали можливість познайомитися із сучасними виданнями партнера аналізованої бібліотеки – бібліотеки Гете-Інститут в Україні. Місцевій громаді були представлені най-

кращі видання Франкфуртського книжкового ярмарку, німецькі графічні романи з колекції «Second look», а також колекція сучасних дитячих книг. На інноваційних онлайн-платформах відбувалися клубні зустрічі з вивчення німецької мови. Працівники центру підготували віртуальну виставку «Література після Повороту», організували також презентацію унікальної виставки плакатів про історію Німеччини останніх 30 років. Крім того, можна було перенестися в минуле за допомогою віртуальної реальності й пережити втечу через Берлінський Мур, вдягнувши спеціальні VR-окуляри. Тут було б доречно подати переліноквку на публікацію про виставку, аби читачі могли самостійно оцінити рівень організації та проведення заходу. Цікаво, що цей матеріал на сторінці сайту супроводжується лише логотипом бібліотеки-партнера. Більше жодних ілюстрацій чи відеоматеріалів публікація не містить, хоча за попередній рік текст звіту супроводжується мінімальною діаграмою з даними про реалізовані програми, кількість відвідувачів програм. Не подані й гіперпосилання в тексті на інші матеріали, що присвячені описаним заходам, наприклад, у соціальних мережах, хоча про них згадують у розповіді.

Про заходи в межах міжнародної співпраці дізнаємося й з розділу «Події» в підрозділі «Новини». На жаль, лише за 2020 р., оскільки на сайті відсутній архів публікацій за попередні роки. Тут у переліку новин, які на сторінці розміщені у фреймах (2–3 колонки з фотообкладинкою та заголовком, датою публікації на сайті та власне початком матеріалу), виявили й інформацію про конкурс рецензій на книги німецьких авторів XXI ст. Заголовок «Між рядків: читаємо німців» виносений у шапку сторінки. Оформлений білим кольором на чорному тлі. Нижче шапки – статичний банер, де дублюється заголовок і є перелік заходів у межах цього проєкту: конкурс рецензій на книги німецьких авторів XXI ст. та серія вебінарів, присвячених сучасній німецькій літературі й написанню рецензій, однак відсутні будь-які активні покликання. Під переліком розміщені логотипи організаторів проєкту: Бібліотека-партнер Goethe Institut в Україні Центр Sprache. Kultur. Deutschland, Запорізький національний університет, Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека, Запорізька бібліотечна асоціація. Праворуч на картинці зображена дівчина, яка тримає в руках книгу й читає.

Під ілюстрацією є меню з активними навігаційними елементами, які залучають читача до взаємодії з матеріалом, дозволяють відстежувати активність користувачів сайту, а також виконують інформаційну функцію. До групи останніх належать елементи статистики публікації: «дата» (24.12.2021), «хештег ЛФ» (посилання на публікації під єдиним спрямуванням «авторська сторінка»), «розділ» («новини»), «коментарі», «перегляди» (298), «рейтинг», «оцінка/вподобайка». Позитивним моментом є те, що всі елементи, окрім «дата», є активними, тобто наявна внутрішня переліноквка, а також активно проявляється управління зв'язком із клієнтами.

Далі – текст новини, у якому запрошують до участі в конкурсі тих, хто цікавиться літературою, проте посилання для реєстрації не є активним, що утруднює цей процес. Шрифтовим жирним накресленням виділені основні акценти: «німецькою мовою», «німецькою або українською мовами». Текст завершується реченням «Деталі за посиланням», де посилання активне, за яким переходимо на сторінку «Бібліотеки-партнери Goethe-Institut “Мова. Культура. Німеччина”», зокрема на тематичну сторінку «Між рядків: читаємо німців», на якій нижче шапки рядок із навігаційними елементами «дата» (24.11.2021), «коментарі», «перегляди» (298), «рейтинг», «оцінка/вподобайка». Під ним – ілюстрація з попередньої сторінки новин. На відміну від попереднього статичного банера, тут він є динамічним, оскільки виконана у вигляді скролінгу (прокрутки донизу). По центру заголовок «Конкурс рецензій» з підзаголовком «Між рядків: читаємо німців». Нижче в лівій колонці дублюється інформація з новин про конкурс, а в правій – про вебінари, де наголошують на безкоштовній участі. Знизу ілюстрації подається номер мобільного телефону та адреса електронної пошти, справа – адреса заходу (не клікабельні).

Текстовий блок, який розміщений при прокрутці донизу під ілюстрацією, містить елементи і внутрішньої переліноквки, і зовнішньої. Даються активні посилання на зовнішні джерела: відеохостинг Ютуб, сайт Goethe-Institut, форма для реєстрації docs.google.com. Визначною ознакою текстового блоку є і шрифтові й нешрифтові виділення (жирне накреслення, колір, підзаголовки, маркування). Отже, для матеріалів про міжнародну діяльність ЗОУНБ у розділі «Події» в підрозділі «Новини» характерні інтерактивність (можливість коментування, оцінювання), гіпертекстуальність (наявна переліноквка).

Унікальним засобом інформування суспільства є підрозділ «Віртуальні виставки», в якому під темою «Window on America» розроблено Information Resource Center «Window on America». Під четвертим рівнем «Linguistics» відвідувач сайту бачить підбірку книг англійською мовою, однак відсутня інтеракція з фізичним матеріалом, оскільки подано лише короткий опис книг українською мовою та уривки з них для попереднього ознайомлення у вигляді pdf-файлу з можливістю прокрутки на сайті бібліотеки.

Більше інформації про міжнародну діяльність на сайті не виявлено. Новини й Анонси зберігають матеріали за період від листопада 2020 р. до сьогодні. Відсутність архіву новинних матеріалів на вебсайті бібліотеки унеможливорює проведення всебічного порівняльного аналізу контенту й технічних можливостей порталу за роками, щоб виявити тенденції чи новації в засобах інформування своїх читачів.

IV. Висновки

Проаналізувавши вебсайт ЗОУНБ, можемо стверджувати, що бібліотека активно підтримує комунікацію зі своїми користувачами, інформує їх про заходи та нові ресурсні надходження, застосовуючи традиційні й новітні інформаційні технології. Сайт ЗОУНБ – це інформаційний портал з розширеним функціоналом і можливістю реєстрації, що є критерієм корпоративності. Така комбінація є потужним засобом для розширення цільової аудиторії, виведення бібліотеки на новий рівень надання послуг.

Технічна будова ресурсу відповідає загальним вимогам до вебдизайну, оскільки обирається зручна деревоподібна структура, яка логічно поєднується між собою навігаційними елементами.

Сайт бібліотеки при інформуванні про її міжнародну діяльність послуговується текстовими блоками з різними елементами виділення (шрифтові, нешрифтові, кольорові), які супроводжуються інфографікою та ілюстративним зображенням (статичними та динамічними з можливістю скролінгу), внутрішньою та зовнішньою перелінковкою, що ранжує сайт у пошуковій системі Google. Специфічним засобом інформування є також надання електронної підбірки книг. Така кількість використовуваних аналізованих вебресурсом засобів є майданчиком для подальших розвідок стосовно доцільності застосування й інших засобів інформування й просування досягнень, до яких можуть належати зовнішня перелінковка в текстах на власні соціальні мережі, заповнення тематичних статей тощо.

Список використаної літератури

1. Білоус В. С. Інноваційна діяльність бібліотеки щодо інформаційного забезпечення навчального процесу та наукових досліджень. *Бібліотеки ВНЗ України у процесі імплементації Закону «Про вищу освіту» та інформатизації суспільства* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Івано-Франківськ, 16–19 червня 2015 р. Івано-Франківськ, 2015. С. 25–33.
2. Грогуль О. Аналіз веб-сайтів обласних бібліотек (на прикладі Рівненської державної обласної бібліотеки та Кіровоградської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Д. І. Чижевського). *Вісник Львів. ун-ту. Сер. книгозн. бібліот. та інф. технол.* Львів, 2012. Вип. 7. С. 172–181.
3. Медведєва В., Шендрік О. Міжнародне співробітництво публічних бібліотек України : монографія. Київ : Піра-К, 2020. 248 с.
4. Лук'яненко В. В. Веб-сайт наукової бібліотеки КНУКІМ: аналіз ефективності функціонування. *Бібліотеки ВНЗ України у процесі імплементації Закону «Про вищу освіту» та інформатизації суспільства* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Івано-Франківськ, 16–19 черв. 2015 р. Івано-Франківськ, 2015. С. 178–180.
5. Ніколаєв Д. В. Міжнародна взаємодія бібліотек у сучасних умовах розширення єдиного інформаційного простору. *Вісн. Харків. держ. акад. культури.* Харків, 2012. Вип. 35. С. 124–132.
6. Охтень С. С. Веб-сайт як потужний канал інформаційної діяльності бібліотеки. *Бібліотека: місце традицій, простір інновацій* : матеріали круглого столу, присвяч. 55-річчю наук. б-ки Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв, Київ, 30 листоп. 2018 р. Київ, 2018. С. 123–125.
7. Прокопенко Л. С. Міжнародні бібліотечні організації як форма міжнародного бібліотечного співробітництва. *Міжнародна діяльність бібліотек як складова європейського вибору держави* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса, 22–23 вересня 2016 р.) / за ред.: Н. Г. Майданюк, І. С. Шелестович. Одеса, 2017. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/20851/1/Prokopenko_L_MDBSEVD_IJ.pdf (дата звернення: 09.01.2022).
8. Ситник О. В. Використання сучасних інформаційних технологій в мережевих ЗМІ. *Current issues of mass communication.* 2013. Вип. 14. С. 132–134.
9. Самуляк О. В. Детермінуючі риси мережевих ЗМІ. *Вісник Львів. ун-ту. Сер. Журналістика.* 2011. Вип. 34. С. 237–241.
10. Трачук Л. Ментальні та концептуальні моделі бібліотечних веб-сайтів. *Бібліотечний вісник.* 2017. № 4. С. 8–12.
11. Трачук Л. Сайти обласних універсальних наукових бібліотек як джерело біобібліографічної інформації. *Вісник Книжкової палати.* 2013. № 9. С. 16–18.
12. Sarwesh Pareek, Dinesh K. Gupta. Academic Library Websites in Rajasthan: an analysis of Content. *Library Philosophy and Practice.* Lincoln : University of Nebraska. 2013. P. 1–22.

References

1. Bilous, V. S. (2015). Innovacijna dijajlnistj biblioteky shhodo informacijnogho zabezpechennja navchalnogho procesu ta naukovykh doslidzhenj [Innovative activity of the library on information support of the educational process and scientific research], *Biblioteky VNZ Ukrainy u procesi implementaciji Zakonu «Pro vyshhu osvitu» ta informatyzaciji suspiljstva*, materialy Vseukrajinskoji nauково-praktychnoji konferenciji [Libraries of Ukrainian universities in the process of implementation of the Law «On Higher Education» and informatization of society, Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference]. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
2. Ghroghulj, O. (2012). Analiz veb-sajtiv oblasnykh bibliotek (na prykladi Rivnenskoji derzhavnoji oblasnoji biblioteky ta Kirovogradskoj oblasnoji universalnoji naukoivoji biblioteky imeni D. I. Chyzevskogho) [Analysis of websites of regional libraries (on the example of Rivne State Regional Library and Kirovograd Regional Universal Scientific Library named after D. I. Chizhevsky)]. *Visnyk Ljviv. un-tu. Serija knyghozn. bibliot. ta inf. tekhnol.* 7, 172–181 [in Ukrainian].

3. Medvedjeva, V., & Shendryk, O. (2020). Mizhnarodne spivrobotnyctvo publichnykh bibliotek Ukrainy [International cooperation of public libraries of Ukraine]. Kyiv: Vydavnyctvo Lira-K [in Ukrainian].
4. Luk'janenko, V. V. (2015). Veb-sajt naukovoji biblioteky KNUKiM: analiz efektyvnosti funkcionuvannya [KNUKiM Scientific Library Website: Functional Analysis], *Biblioteky VNZ Ukrainy u procesi implementaciji Zakonu «Pro vyshhu osvitu» ta informatyzaciji suspiljstva*, materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. [Libraries of Ukrainian universities in the process of implementation of the Law «On Higher Education» and informatization of society, Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference]. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
5. Nikolajev, D. V. (2012). Mizhnarodna vzajemodija bibliotek u suchasnykh umovakh rozshyrennja jedynogho informacijnogho prostoru [International interaction of libraries in modern conditions of expansion of the uniform information space]. *Visn. Kharkiv. derzh. akad. Kul'tury*, 35, 124–132 [in Ukrainian].
6. Okhtenj, S. S. (2018). Veb-sajt jak potuzhnyj kanal informacijnoji dijalnosti biblioteky [Website as a powerful channel of information activities of the library]. *Biblioteka: misce tradycij, prostir innovacij*. Kyiv [in Ukrainian].
7. Prokopenko, L. S. (2017). Mizhnarodni bibliotichni orghanizacii jak forma mizhnarodnogho bibliotecnogho spivrobotnyctva [International library organizations as a form of international library cooperation], *Mizhnarodna dijalnistj bibliotek jak skladova jevropejskogho vyboru derzhavy*, materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. [International activity of libraries as a component of the European choice of the state, Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference]. Odesa. Retrieved from https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/20851/1/Prokopenko_L_MDBSEVD_IJ.pdf [in Ukrainian].
8. Sytnyk, O. V. (2013). Vykorystannja suchasnykh informacijnykh tekhnologij v merezhevykh ZMI [The use of modern information technology in online media]. *Current issues of mass communication*, 14, 132–134 [in Ukrainian].
9. Samuljak, O. V. (2011). Determinujuchi rysy merezhevykh ZMI [Determining features of online media]. *Visn. Ljviv. un-tu. Ser. Zhurnalistyka*, 34, 237–241. Retrieved from http://prima.lnu.edu.ua/faculty/jur/publications/visnyk34/Visnyk%2034_P2_04_Samuliak.pdf [in Ukrainian].
10. Trachuk, L. (2017). Mentalni ta konceptualjni modeli biblioteknykh veb-sajtiv [Mental and conceptual models of library websites]. *Biblioteknyj visnyk*, 4, 8–12 [in Ukrainian].
11. Trachuk, L. (2013). Sajty oblasnykh universalnykh naukovykh bibliotek jak dzherelo biobibliografichnoji informacii [Sites of regional universal scientific libraries as a source of biobibliographic information]. *Visnyk Knyzhkovoji Palaty*, 9, 16–18 [in Ukrainian].
12. Sarwesh, P., & Dinesh, K. (2013) Gupta Academic Library Websites in Rajasthan: an analysis of Content. *Library Philosophy and Practice*. Lincoln: University of Nebraska [in English].

Стаття надійшла до редакції 31.01.2022.

Received 31.01.2022.

Lebid N., Romaniuk N. Library Website as a Means of Reporting on International Activities

The purpose of the study is to identify the features of the means of reporting on international activities of the library on its website. The tasks, respectively, are to analyze the library's website to determine its type, internal structure, navigation elements; to outline specifics of the media which are the type of content, the usage of links and peculiarities of customer relationship management.

Research methodology. Scientific work was carried out mainly through the use of content analysis as a special scientific method of research in the field of social communications, as well as a number of general scientific methods: analysis, synthesis, induction.

Results. The author's attention is focused on the research of library website, particularly its means of reporting on the international activities. It was established, that according to the functional aim, website belongs to the information portal. It was found that the home page contains all the standard components required by web communication: header, frame placement of content blocks, site menu, footer. Active links and visualization are its main features.

Information on the priority areas of the library activity is given in the section «About the library». Within the framework of international cooperation, the Hub «Window on America» Zaporizhzhia Window on America & Makerspace and Hub «Language. Culture. Germany». The context is informative, contains factual evidence of active international cooperation. However, there is no multimedia, active links and interactivity.

The publications from the section «Events» are characterized by interactivity (possibility of commenting, evaluation), active links (internal linking is available).

The library website differs in a full set of media: context, navigation and interactive elements.

Novelty. It was made an attempt to analyze the library website, in particular its media, as well as to highlight the features of their use in reporting on the international activities of the institution.

Practical significance. The results can be used in further researches. Some aspects will be useful for students majoring in «Journalism» and «Information, Library and Archives».

Key words: library website, means of reporting, information portal, international activity, library.